

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola, Brno, Bosonožská 9

Bosonožská 9, 625 00 Brno

Identifikátor školy: 600 108 546

Termín konání inspekce: 11. – 16. únor 2004

Čj.:	12-1054/04-5130
Signatura:	kl2zx113

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v celé škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v celé škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v českém jazyce a matematice na prvním stupni základní školy, v českém jazyce, anglickém jazyce, matematice, fyzice a informatice na druhém stupni základní školy a ve specializovaných třídách v předmětech český jazyk, matematika, fyzika, přírodověda, rodinná a občanská výchova,
- ❖ začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí a první pomoci do vzdělávacích programů v kalendářním roce 2003.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní školu zřídilo Statutární město Brno, MČ Brno-Starý Lískovec, Klobásova 9/107, 625 00 Brno. Jejími součástmi jsou školní družina a školní jídelna. V základní škole s kapacitou 550 žáků bylo vykázáno k 30. září 2003 ve 24 třídách 446 žáků. Vyučuje se v ní podle vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16847/96-2. Ve třetím až devátém ročníku jsou kromě běžných tříd dvě třídy vyrovnávací a celkem deset tříd specializovaných. Ve školní družině, která má kapacitu 83 žáků, bylo k 30. září 2003 zapsáno ve třech odděleních 69 žáků k pravidelné docházce. Ve školní jídelně je možno připravovat až 900 obědů. K 15. říjnu 2003 bylo ke stravování přihlášeno 377 žáků a dospělých osob.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Odborná a pedagogická způsobilost byla zjišťována a hodnocena u 38 pedagogických pracovníků, z nichž 8 svým vzděláním nesplňuje požadované podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Výchovná poradkyně dosud neabsolvovala kvalifikační studium. Úvazky jsou ve škole přidělovány uvážlivě, dle možnosti s přihlédnutím k pedagogickým zkušenostem a aprobacím jednotlivých vyučujících.

Pravidla činnosti celé školy jsou dána zejména organizačním řádem. Logicky uspořádaná organizační struktura příspěvkové organizace umožňuje řízení školy jako celku i jednotlivých útvarů. Kompetence vedoucích i ostatních pracovníků školy včetně jejich povinností jasně a výstižně stanovují zpracované pracovní náplně. Zavedený informační systém vzhledem k zaměstnancům celé školy zprostředkovaný z velké části vnitřní počítačovou sítí je funkční a účinný. Metodické orgány pracují plánovitě. Operativně řeší i aktuálních úkolů v činnosti školy. Méně se již zabývají uplatňováním aktivizujících metod a forem práce ve vyučování.

Ředitel a jeho dva zástupci mají vytvořený efektivní systém vedení zaměstnanců. Ve škole se osvědčila pravidelná činnost rozšířeného vedení, jehož členy jsou kromě ředitele a zástupců také vedoucí pracovníci jednotlivých útvarů školy, ekonomka a výchovná poradkyně. Činnosti související se zajištěním běžného provozu školy ředitel zabezpečuje prostřednictvím provozních porad. Činnost pedagogické rady, která se pravidelně zabývá především výsledky výchovy a vzdělávání, je systematická a pro zvyšování kvality práce pedagogických

pracovníků přínosná. Kontrolní a hospitační činnost vedoucích pracovníků je plánována. Z hospitací jsou prováděny zápisy, které obsahují kromě popisu průběhu hodiny i pozitiva a negativa i závěry a opatření ke zlepšení zjištěného stavu. Závěry z kontrolní a hospitační činnosti jsou s jednotlivými pracovníky projednávány. Metodickou pomoc poskytují začínajícím učitelům, kromě uvádějící učitelů, také metodické orgány školy. Ředitel podporuje v souladu s potřebami, cíli a vzdělávacím programem školy i se zájmy vyučujících další vzdělávání pedagogických pracovníků a studium učitelů na vysokých školách.

Kritéria pro přidělování osobních příplatků slouží k hodnocení zaměstnanců a současně jsou i účinným nástrojem ke zlepšování výchovně-vzdělávací práce školy. Systém sebehodnocení zaměstnanců školy zaveden není.

Personální podmínky výchovně vzdělávací činnosti školy byly velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola sídlí v rozsáhlé budově, jejíž značnou část má pronajatou soukromá střední škola. Celý objekt je rozdělen tak, aby se výuka jednotlivých subjektů vzájemně nerušila. Společně využívají pouze prostory pro výuku tělesné výchovy a jídelnu.

Základní škola má k dispozici odborné učebny fyziky a chemie, hudební a výtvarné výchovy, výpočetní techniky, cizích jazyků a cvičnou kuchyni. V době inspekce byla budována nová učebna výpočetní techniky. Dále je ve škole žákovská knihovna, jejíž fond není průběžně doplňován a učitelská knihovna, která je rovněž v převážné míře zastaralá. Školní družina užívá dvě samostatně zařízené herny a jednu učebnu prvního stupně. V areálu školy se také nachází hřiště pro různé druhy sportů.

Škola disponuje dostatečným množstvím učebnic, žáci prvního stupně mají kromě nich možnost užívat pracovní sešity. Vybavení pomůckami je celkově velmi skromné. Výjimkou je pouze učebna výpočetní techniky, ve které je čtrnáct počítačů a dataprojektor. V kabinetech učitelů jsou počítače síťově propojeny. Pomůcky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou postupně pořizovány, dosud jich však není dostatečné množství.

Vedení školy neprovádí cílenou kontrolu využívání materiálních zdrojů. Jednotlivé sbírky jsou doplňovány o nové pomůcky na základě podnětů vyučujících. Školní tělocvičnu a jídelnu využívá také širší veřejnost.

Celkově je úroveň materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti školy dobrá.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací program

Výuka ve škole probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16847/96-2.

Pro 14 integrovaných žáků jsou zpracovány kvalitní individuální vzdělávací programy.

Vzdělávací program je realizován v souladu se zařazením školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Ředitel rozpracoval na podmínky školy učební plán vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16847/96-2. Ve školním roce 2003/2004 však nebyla do učebního plánu sedmého ročníku zařazena výuka předmětu praktické činnosti.

Porovnáním rozvrhu hodin ve školním roce 2003/2004 s reálnou výukou bylo zjištěno, že volitelný předmět informatiku měli žáci tříd VII. A, VII. B, VIII. A, VIII. B, IX. A a IX. B jednu vyučovací hodinu místo dvou vyučovacích hodin týdně; předmět praktické činnosti měli žáci tříd VIII. A, VIII. B a VIII. D jednu vyučovací hodinu místo dvou vyučovacích hodin týdně. Týdenní dotace povinných předmětů byla v důsledku takto probíhající reálné výuky ve třídách VII. A, VII. B, VIII. D, IX. A a IX. B o jednu hodinu krácena, ve třídách VIII. A a VIII. B o dvě hodiny krácena. Ve výše uvedených třídách nebyl dodržen *Učební plán pro školní rok 2003/2004*.

Povinná školní dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Výuka nebyla v době inspekce v souladu s učebními dokumenty realizovaného vzdělávacího programu.

Kontrolu plnění učebních osnov provádí jak ředitel školy, tak jeho zástupci v rámci hospitační činnosti. Vyhodnocení probíhá na pravidelných jednáních porad vedení. V případě zjištění nedostatků jsou přijímána opatření vedoucí k jejich nápravě.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Rozvrh hodin odpovídá psychohygienickým požadavkům na jeho skladbu vzhledem k náročnosti jednotlivých předmětů. Nedostatky byly zjištěny v devátých třídách, kde je počet vyučovacích hodin v jednom sledu o hodinu vyšší, než stanovuje příslušný právní předpis. Přestávky jsou stanoveny v souladu vyhláškou o základní škole, stejně jako vnitřní řád školy, který vymezuje základní pravidla chování, vzdělávání a povinnosti žáků. Provozní řády odborných učeben obsahují potřebné náležitosti, jsou aktualizované a zveřejněné. Rodiče jsou o výsledcích svých dětí informováni prostřednictvím žákovských knížek a na pravidelně pořádaných hovorových hodinách a třídních schůzkách. Závažnější informace jsou zákonným zástupcům sdělovány písemně. K projednávání opakovaných výchovných problémů žáků jsou rodiče zváni do školy. Informace o činnosti školy mohou zájemci získat na webových stránkách a ve výroční zprávě. Informační systém vůči rodičům se jeví jako dostačující a efektivní.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Úkoly výchovného poradenství jsou plněny v souladu s celoročním plánem práce, dále upřesněným do jednotlivých měsíců. Zajišťují je jak výchovná poradkyně, tak speciální pedagožka, která rovněž řídí metodické sdružení speciálních pedagogů. Veškerá dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je pečlivě vedena, stejně jako záznamy z konzultací s rodiči a zápisy z výchovné komise. Vycházejícím žákům je poskytována pomoc při volbě povolání. Pro rodiče má výchovná poradkyně i speciální pedagožka stanoveny konzultační hodiny. Obě pomáhají vyučujícím sestavovat individuální vzdělávací programy pro integrované žáky. V rámci protidrogové prevence ve škole působí koordinátor, který má vypracován preventivní program. Účastní se porad K – CENTRA, aktuálně informuje o dané problematice své kolegy na jednáních pedagogické rady. Spolupracuje s výchovnou poradkyní při řešení výchovných problémů žáků. Pro žáky organizuje besedy na zvolené téma.

Výchovné poradenství přispívá ke zkvalitňování výchovně-vzdělávací činnosti školy.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na prvním stupni základní školy

Český jazyk a matematika

V průběhu inspekce byly hospitovány hodiny matematiky a českého jazyka v běžných a vyrovnávacích třídách. V sedmi třídách bylo hospitováno celkem dvanáct hodin, ve kterých vyučovalo sedm pedagogických pracovníků. Ne všichni si důsledně promysleli průběh hodiny, méně se zabývali problematikou volby metod a forem práce. Většina z nich neopomíjela individuální přístup k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata.

Ze sedmi vyučujících dva nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Jejich výuka se však nelišila od ostatních. Všichni učitelé vyložili učivo po věcné a odborné stránce správně.

Třídy jsou tradičně i atypicky uspořádány, a to dle počtu žáků. Většina z nich, kromě vyrovnávacích, není vybavena relaxačním kobercem. Názornost výuky byla zajišťována jednotlivými vyučujícími odlišně. Převažovaly hodiny, ve kterých vyučující a žáci použili běžné pomůcky (kartičky, obrázky, počítadlo, publikace apod.). Ve dvou hodinách byla zpestřena výuka využitím radiomagnetofonu.

V hospitovaných hodinách převládala frontální výuka. Žáci byli aktivizováni dotazy vyučujících, rozhovorem, výjimečně pak prací ve dvojicích, soutěží či dramatizací pohádky. Od ostatních hodin se výrazně lišila výuka v jedné vyrovnávací třídě, kde se často střídaly pestré činnosti, které byly přizpůsobovány aktuálnímu stavu vědomostí a pozornosti žáků. Do jednotlivých činností se ve všech hodinách žáci aktivně zapojovali. Měli většinou vytvořen prostor pro samostatnou práci, který vyučující využili k individuální pomoci žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. S výjimkou dvou hodin byla výuka řízena srozumitelně a vyučovací čas byl využit účelně. Převažovaly hodiny, ve kterých měli žáci možnost také relaxovat.

Vstupní motivace byla méně častá, v některých hodinách byli žáci místo ní seznámeni s cílem nebo obsahem hodiny. Těm učitelům, kteří ji neopomněli, se podařilo probudit u žáků zájem o probírané učivo. Mnohem častěji využívali učitelé motivaci průběžnou, navazovali na životní zkušenosti žáků a na příklady z praxe. K týmové spolupráci byli žáci vedeni minimálně.

Ve všech hodinách převládal verbální projev vyučujících. I přes to dostávali žáci dostatek příležitostí pro vyjádření svého názoru. Úroveň jejich projevu byla dobrá. Při práci ve dvojicích měli možnost komunikovat mezi sebou. S výjimkou jedné třídy dodržovali pravidla komunikace a vzájemného respektování.

Většina vyučujících kladla žákům podnětné otázky, pomocí kterých si u nich ověřovali pochopení již probraného učiva. Žáci byli často chváleni, povzbuzováni, jejich výkony byly pozitivně slovně hodnoceny. Při hodnocení písemných prací žáků byly zohledněny specifické vývojové poruchy učení (dále jen SVPU). K vzájemnému hodnocení či sebehodnocení byli žáci vedeni spíše ojedinelé.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy měly na prvním stupni celkově dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na druhém stupni základní školy

Český jazyk

Všichni vyučující při bezprostřední přípravě na výuku vycházeli z platných učebních osnov. Rozčlenění učiva do jednotlivých ročníků koordinuje předmětová komise. Výuka českého jazyka zahrnovala složku jazykovou, literární a slohovou. Stanovené výukové cíle byly reálné

a přiměřené věku žáků, většinou však byly orientované na celou třídu, bez ohledu na individuální vzdělávací potřeby žáků a bez většího zaměření na rozvoj jejich kompetencí.

Výuku zabezpečovali čtyři vyučující, kteří svým vzděláním splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Jejich odborná zdatnost se příznivě odrazila zejména v její věcné správnosti, méně v metodickém vedení.

Vzdělávání probíhalo v kmenových třídách, jejichž prostředí nebylo pro žáky z hlediska vyučovaného předmětu příliš podnětné. Materiální podpora výuky byla nevýrazná. Učitelé se v hodinách většinou omezili na využívání učebnic a sešitů, v menší části hodin měli připravené nakopírované materiály a v jedné hodině slovníky.

Struktura jednotlivých hodin byla přizpůsobena stanoveným výukovým cílům. Jejich převážná část byla vedena frontálně. Výklad učitelů byl doplňován řízeným rozhovorem, při kterém se jen částečně dařilo žáky zapojit do vyvozování nových poznatků. Při takové organizaci výuky žáci většinou pasivně přijímali hotové poznatky a efektivita jejich učení byla na nízké úrovni. V menší části výuky byly využívány rozmanité formy a metody práce, což žákům umožňovalo přirozenou relaxaci, která ve zbývajících hodinách chyběla. Množství předkládaného učiva i časový prostor pro plnění zadaných úkolů učitelé přizpůsobovali tempu průměrného žáka.

Ve většině hodin vyučující vhodně aktualizovali učivo, využívali pro vzbuzení zájmu žáků jejich životní zkušenosti a kulturní zážitky. Žáci většinou spolupracovali s vyučujícími a ochotně plnili zadávané úkoly. V menší míře byli pozitivně povzbuzováni a chváleni. Týmově spolupracovat mohli žáci jen ojedinele.

Stanovená pravidla jednání a chování byla ve všech hodinách učiteli i žáky respektována. Ve třídách panovala přátelská atmosféra založená na vzájemném respektu a toleranci. Při krátkých ústních projevech byli žáci vedeni ke kultivovanému vyjadřování, málo prostoru však měli pro diskusi a komunikaci mezi sebou navzájem. Jejich komunikativní dovednosti byly systematicky rozvíjeny v menší míře.

Při společném opakování a upevňování znalostí a dovedností žáků byly jasně formulovány otázky zaměřené na pochopení širších souvislostí. K sebehodnocení a vzájemnému hodnocení žáci vedeni nebyli.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce měly celkově dobrou úroveň.

Anglický jazyk

Hospitované hodiny byly pečlivě připraveny. Probírané učivo logicky navazovalo na předcházející témata a korespondovalo s učebními osnovami. Učitelky však při přípravě na vyučování většinou méně respektovaly individuální vzdělávací potřeby žáků. Stanovené cíle byly přiměřené jejich věku, někdy však jejich poněkud obecná formulace neumožňovala důslednou kontrolu míry naplnění cílů v závěru hodiny.

Výuku anglického jazyka zabezpečovaly čtyři učitelky, z nichž tři svým vzděláním splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti dané příslušnou vyhláškou. Učivo bylo interpretováno věcně správně, dílčí nedostatky se projevíly v metodickém vedení některých hodin.

Pro výuku anglického jazyka jsou vyhrazeny dvě učebny, které nebyly dostatečně vybaveny a slouží zejména pro dělení tříd na skupiny. Převážná část hodin probíhala v kmenových třídách, které byly z hlediska výuky sledovaného předmětu pro žáky nepodnětné. Běžné vybavení těchto učeben a klasicky uspořádaný školní nábytek neumožňovaly vyučujícím plně rozvinout komunikativní a činnostní charakter výuky cizích jazyků. Učitelky a žáci efektivně využívali převážně učebnice, sešity a audionahrávky. V menší míře byla pro podporu

názornosti probíraného učiva zařazena práce s nakopírovanými materiály a dalšími pomůckami.

Výuka byla řízena jasně a srozumitelně. Vyučovací čas byl převážně využíván účelně, s výjimkou zdlouhavých překladů anglických textů. Převažovala práce ve skupinách či ve dvojicích, práce s chybou a možnost používání různých postupů při řešení úkolů byla zařazována méně, stejně jako kooperativní techniky učení, při kterých byly rozvíjeny komunikativní dovednosti žáků. Převážná část výuky (kromě dvou hodin) byla vedena v mateřském jazyce, což nemotivovalo žáky k aktivnímu učení a narušovalo cizojazyčnou atmosféru ve třídě. Velký důraz kladly učitelky na zvládnutí gramatického a lexikálního učiva a málo se věnovaly praktickému používání jazyka. Žáci pracovali přirozeným tempem, měli dostatek času na plnění všech činností. Do hodin nebyla zařazena účinná relaxace, což vedlo k jejich únavě a nesoustředěnosti.

V hodinách s výraznou vstupní i průběžnou motivací projevovali žáci o učivo zájem, využívali své vlastní zkušenosti a aktivně se zapojovali do procesu učení. Tam, kde byla motivace méně účinná nebo chyběla, přijímali žáci předkládané informace pasivně a tím se snižovala i jejich úspěšnost v učení. K týmové spolupráci byli vedeni jen občas, a to při práci ve dvojicích a ve skupinách.

Učitelky svým jednáním vytvářely klidnou a přátelskou atmosféru. Ve všech hodinách byla respektována dohodnutá pravidla jednání a chování. Nebyl však vytvářen dostatečný prostor, který by umožňoval vyjadřování vlastních názorů a diskusi. Nedocházelo ani k přímé komunikaci mezi žáky. V převážné části výuky převládal verbální projev vyučujících a na rozvoj komunikativních dovedností žáků byl kladen malý důraz.

Vyučující žáky hodnotily pochvalami. Klasifikace, provedená jen v malé části hospitované výuky, byla objektivní. Shrnutí probraného učiva, zhodnocení práce jednotlivců a jejich sebehodnocení bylo realizováno ojedinele. K vzájemnému hodnocení žáci nebyli vedeni v žádné hodině.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém jazyce byly celkově na dobré úrovni.

Matematika a fyzika

Cíle hospitovaných hodin byly stanoveny rámcově a spíše jako činnosti učitelů. Příprava na vyučovací hodiny byla ve většině případů důkladnější v oblasti odborné, méně promyšlené byly metody a formy práce. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata.

Odborná a pedagogická způsobilost pěti hospitovaných učitelů se projevila pozitivně v odborném vedení výuky.

Vzdělávání probíhalo v kmenových třídách s výjimkou jedné hodiny fyziky, která se uskutečnila v odborné učebně. Vybavení tříd bylo na běžné úrovni. Podnětnost učebního prostředí ve vztahu k výuce fyziky většinou zajišťovaly přinesené didaktické pomůcky. Někteří žáci používali při opakování učiva vlastní karty s matematickými nebo fyzikálními vzorci. Běžně byla učiteli zařazena také práce s učebnicí.

Ve většině hodin převažovala málo efektivní frontální výuka, kdy byla často uplatněna metoda řízeného rozhovoru. Převažovaly v nich stereotypní činnosti žáků a málo promyšlené bylo zařazení potřebné relaxace. Činnostní pojetí výuky a zapojení všech žáků probíhalo pouze ojedinele. V hodině matematiky řešili různé úlohy u tabule, a to samostatně nebo společně. Ve skupinové práci ve fyzice si žáci připravili podle schématu zapojení elektrotechnické součástky a předvedli ostatním její využití v praxi. V takto organizovaných hodinách většina žáků dostala od učitele ihned zpětnou vazbu o správnosti řešení a pochvalu nebo upozornění na chyby při práci. Cíleně byla také rozvíjena paměť, logický úsudek a představivost žáků. Tempo výuky bylo přiměřené.

V průběhu hodin byli žáci motivováni demonstračními pokusy, možnostmi provést jednoduchý fyzikální pokus za asistence vyučujícího, možnostmi pracovat s pomůckou. Učitelé doplňovali výklad nového učiva příklady z praxe, které žáky zaujaly. Tam, kde žáci nedostali příležitost, zapojit se do poznávání, byli pasivní a pouze plnili úkoly zadané učitelem.

Žáci měli jen ojedinele příležitost pracovat společně, ptát se spolužáka, učit se vzájemně respektovat a účastnit se diskuse. Učitelé od nich vyžadovali celé odpovědi a vedli je k používání odborného matematického a fyzikálního názvosloví.

V některých hodinách byla práce jednotlivých žáků průběžně pozitivně hodnocena. Méně úspěšní jedinci byli učitelem povzbuzováni. Klasifikace byla objektivní a ve většině případů zdůvodněna. V závěru hodin byl zpravidla zadán domácí úkol, závěrečné hodnocení práce žáků nebylo zařazeno.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a fyzice měly celkově dobrou úroveň.

Informatika

Učitel má zpracovány tematické plány, které vychází z požadavků praxe a stavu technického i programového vybavení odborné učebny. Vzdělávací cíle byly vhodně a výstižně formulovány jako očekávané činnosti žáků. Svojí náročností respektovaly jejich možnosti. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata. V průběhu vyučovacích hodin se dařilo stanovené cíle důsledně naplnit.

Odborná a pedagogická způsobilost vyučujícího a jeho dlouholetá pedagogická praxe měly kladný vliv na kvalitu výuky, stejně jako požadované technické a programové vybavení odborné učebny. Efektivitu vyučování zvyšovala skutečnost, že každý žák pracoval na svém počítači a učitel v průběhu hodin používal také dataprojektor. Podnětnost učebního prostředí byla zvýrazněna vhodnými předměty a obrazy.

Stanoveným vzdělávacím cílům, jejichž naplňování vyučující sledoval, odpovídala i struktura hodin. Uplatňované metody jako samostatná práce, demonstrace činnosti a řízený rozhovor, podporovaly činnostní pojetí výuky. Nedostatkem bylo to, že nevytvářel návyky vhodné relaxace nezbytné při práci s počítači.

Na začátku hodin vyučující seznámil žáky se stanovenými cíli a organizací práce. V jejich průběhu na žáky motivačně působila okamžitá kontrola správnosti, pochvala učitele za splněný úkol a především přímá praktická činnost na počítačích i možnost využít počítač k zájmové činnosti – vyhledávání na Internetu. Z celkového projevu žáků vyplynulo, že rozumí základním pojmům a vztahům mezi nimi a dovedou látku aplikovat při řešení dalších úkolů. Žáci projevovali o práci s výpočetní technikou zájem a většinou prokazovali dovednost samostatně pracovat.

Odpovídající pracovní tempo, přiměřená náročnost i taktní, vstřícné a tolerantní jednání učitele se kladně projevilo v celkové atmosféře. Žáci většinou vhodně reagovali na jeho pokyny a sdělení. V komunikaci převažovaly řízené rozhovory, žáci měli možnost ptát se i vyjádřit svůj názor. Nebyli však cíleně vedeni ke vzájemným diskusím a spolupráci.

Úroveň získaných vědomostí a dovedností žáků vyučující hodnotil, ale neklasifikoval. K sebehodnocení a vzájemnému hodnocení žáky příliš nevedl.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v informatice měly celkově velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve specializovaných třídách na prvním i druhém stupni základní školy

Hospitace byly realizovány ve všech specializovaných třídách všech ročníků (od třetího po devátý). Zastoupení výuky českého jazyka činilo 60%, matematiky, fyziky, přírodovědy, rodinné a občanské výchovy zbývajících 40 %.

Z deseti vyučujících splňovalo osm podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené právní normou.

V tematických plánech jednotlivých předmětů byly přiměřeně rozplánovány okruhy učiva dané učebními osnovami s ohledem na široké spektrum SVPU zařazených žáků. Cíle výuky byly voleny vzhledem k vzdělávacím potřebám žáků daných tříd a v návaznosti na dříve probrané učivo. Chyběla však promyšlenější vnitřní diferenciaci a individualizace výuky, která by zefektivnila učení žáků.

Materiální podpora vzdělávacího procesu byla různorodá. V některých hodinách se kromě tabule, učebnic a sešitů jiné pomůcky neobjevily, jinde měli žáci k dispozici předtištěné doplňovačky, stírací tabulky, karty s přehledy gramatického učiva, karty se vzory podstatných jmen s vyznačením kritických pádů, nástěnné obrazy a tabule, byla využita relaxační hudba pro uvolnění apod.

Většina učitelů organizovala práci žáků účelně. Efektivní, přímé interaktivní vyučování však bylo pozorováno spíše výjimečně. Také motivace žáků, projevující se aktivitou a zájmem o výuku v některých hodinách zcela chyběla, stejně jako prostor pro týmovou spolupráci a společné řešení zadaných úkolů. Naproti tomu v atmosféře tříd (s výjimkou jedné) byly zřejmé velmi pěkné vztahy mezi učiteli a žáky, založené na vzájemné důvěře a respektování. Škola dobře podporuje osobnostní a sociální učení žáků, včetně výchovy k toleranci. Pozitivně se do této oblasti promítá vliv specializovaného personálu a handicapovaných pedagogů ve škole. V chování žáků se kladně projevovала dobře zažitá pravidla interakce. Ve vzájemné komunikaci byla zřejmá nevyváženost mezi slovním projevem učitelů a žáků, kteří dostávali méně příležitostí k mluvenému projevu, vyjadřování vlastních názorů, případně k diskusi (kromě jedné hodiny občanské výchovy).

Výsledky, kterých žáci dosahovali, především v českém jazyce, jehož zvládnutí je z hlediska množství dyslektických, dysgrafických a dysortografických poruch prioritní, byly celkově na dobré úrovni. Na prvním stupni vykazovali žáci pokrok ve čtení a psaní. Ve vyšších ročnících pak v mluveném i písemném projevu a osvojování si gramatické složky jazyka. Většina žáků si vedla velmi dobře při řešení úkolů, které jim byly zadávány učitelem. Jejich mluvený projev byl přirozený, u některých se projevovaly poruchy výslovnosti a komunikačních schopností. Ve čtení s porozuměním byly zřejmé přetrvávající nedostatky u značného počtu žáků i na druhém stupni. V kontrolních pololetních písemkách jednotlivých ročníků byly zřejmé rozdíly pramenící z problému většiny žáků, plnit samostatně písemná zadání.

V matematice, fyzice a přírodovědě byla dosažená úroveň vědomostí a dovedností všeobecně dobrá. Žáci zvládali učivo stanovené osnovami dle svých možností a v souladu s požadavky, které na ně kladli učitelé.

V občanské výchově, kde byly cíle výuky plněny formou projektu, bylo dosahováno téměř vynikajících výsledků na rozdíl od rodinné výchovy, kde je lze hodnotit jako sotva vyhovující.

V hodnocení výsledků žáků škola plně využívá možnosti zohlednit specifické vývojové poruchy učení dané metodickým pokynem ministerstva školství. Zejména v ročnících prvního stupně v českém jazyce a některých dalších předmětech je uplatňováno širší slovní hodnocení po předchozím souhlasu rodičů. Některým učitelům na prvním stupni se velmi pěkně dařilo zaznamenávat pokrok v učení dosažený žáky, vést je k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení. Tím vhodně posilovali jejich sebeúctu a sebevědomí. Na druhém stupni se tento jev objevoval spíše sporadicky.

Analýzou výsledků v českém jazyce se systematicky zabývá metodické sdružení učitelů prvního stupně pod vedením speciální pedagožky, které přijímá účinná opatření pro zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve specializovaných třídách byly celkově na dobré úrovni.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola zjišťuje výsledky vzdělávání žáků běžnými způsoby prostřednictvím prověrek na jejichž přípravě se podílí ředitel nebo zástupci ředitele. Jednotliví vyučující porovnávají výsledky práce svých žáků v rámci předmětů, vypracovávají přehledy o výsledcích a o frekvenci nejčastějších chyb. Systematické zpracovávání výsledků vzdělávání, které by vedlo nejen k odstraňování nedostatků ve vědomostech žáků, nýbrž i k určování příčinných souvislostí mezi výsledky vzdělávání a efektivitou používaných vyučovacích metod, zatím škola nevyužívá.

Průběh vzdělávání a výchovy v základní škole byl celkově na dobré úrovni.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

V průběhu inspekce byla provedena tematická inspekce *Začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí a první pomoci do vzdělávacích programů*. Zjistilo se, že škola zařadila sledovanou tematiku do svého vzdělávacího programu v plném rozsahu do učebních osnov prvního až devátého ročníku. K realizaci úkolů souvisejících s výše uvedenou tematikou vytvořila velmi dobré personální podmínky. Výuce se věnuje celkem šest pedagogických pracovníků. Učitelé se připravovali především formou samostudia. Byli proškoleni i Hasičským záchranným sborem. Škola má pro výuku potřebné učební pomůcky a učební texty. Nejvíce užívanou formou bylo zařazení obsahu předepsané tematiky do výuky všeobecně-vzdělávacích předmětů v prvním až pátém ročníku a na druhém stupni základní školy v předmětech přírodopis, chemie, zeměpis a rodinná výchova. Výběr učiva učitelé přizpůsobili věku žáků. Jako součást výuky provedli i praktický nácvik předepsaných dovedností přímo ve výuce nebo v průběhu tzv. branného dopoledne. Z výsledků testu zadaného v jedné třídě devátého ročníku vyplývá, že žáci získali ve sledované oblasti základní znalosti, a to nejčastěji na velmi dobré úrovni.

Začlenění sledované tematiky do vzdělávacího programu základní školy má celkově velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údaje v rozhodnutí MŠMT, č. j. 33 072/01-21, kterým mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. července 2001 ze dne 31. prosince 2001, jsou v souladu s údaji ve zřizovací listině Základní školy, Brno, Bosonožská 9, č. j. 7183/2000, ze dne 19. prosince 2000.

2. Ve školní jídelně je středisko praktického výcviku žáků soukromé střední hotelové školy. Tato skutečnost má výrazně kladný vliv na kulturu stolování i výchovu žáků k dodržování společenských návyků a zásad.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí MŠMT, č. j. 33 072/01-21, kterým mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. července 2001 ze dne 31. prosince 2001*
2. *Výpis ze sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení – příloha k č. j. 33 072/01-21 ze dne 2. ledna 2002*
3. *Zřizovací listina Základní školy, Brno, Bosonožská 9, č. j. 7183/2000, ze dne 19. prosince 2000*
4. *Třídní knihy všech tříd ve školním roce 2003/2004*
5. *Třídní výkazy všech tříd ve školním roce 2003/2004*
6. *Katalogové listy žáků navštěvujících školu ve školním roce 2003/2004*
7. *Rozvrh hodin podle tříd v 1. a 2. pololetí školního roku 2003/2004 s vyznačením reálné výuky v týdnu od 9. února do 13. února 2004*
8. *Zvonění (bez data)*
9. *Vnitřní řád školy - Základní škola Brno, Bosonožská 9, školní rok 2003/2004*
10. *Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2003/2004*
11. *Seznam integrovaných žáků ve školním roce 2003/2004*
12. *Dokumentace integrovaných žáků č. j. 1280, 1056/02, 1510/15. 10. 02, 1274, 1707/00, 1869/01, 1376, 1511, 242/02, 1430/01, žáka tříd III. D, IV. D, VIII. D a IX. D bez č. j.*
13. *Osobní dokumentace žáků ve specializovaných třídách (třetí - devátý ročník)*
14. *Výroční zpráva ZŠ Brno, Bosonožská 9 za školní rok 2002/2003*
15. *Učební plán základní školy ve školním roce 2002/2003*
16. *Organizační řád školy s účinností od 1. září 2003*
17. *Plán stěžejních úkolů školního roku (bez data)*
18. *Klasifikační řád (bez data)*
19. *Hodnocení a klasifikace žáků specializovaných tříd*
20. *Rozdělení žáků do skupin v hodinách informatiky ve třídách VII. A, VII. B, VIII. A, VIII. B, IX. A a IX. B*
21. *Pracovní náplně zaměstnanců školy*
22. *Zápisy z jednání metodických sdružení a předmětových komisí ve školním roce 2003/2004*
23. *Zápisy metodického sdružení speciálních pedagogů prvního stupně ve školním roce 2003/2004*
24. *Tematické plány učiva platné ve školním roce 2003/2004*
25. *Zápisy z kontrolní a hospitační činnosti ředitele a zástupců ředitele ve školním roce 2003/2004*
26. *Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání všech pedagogických pracovníků zaměstnaných v základní škole ve školním roce 2003/2004*
27. *Školní sešity a písemné práce žáků ve sledovaných předmětech*
28. *Plán výchovného poradce - školní rok 2003/2004 (bez data)*
29. *Preventivní program pro školní rok 2003/2004 ze dne 1. září 2003*
30. *Záznamy o pohovoru o neomluvené absenci žáka*
31. *Zápisy z jednání výchovné komise*

32. Konzultační deník s rodiči
33. *Vnitřní platový předpis Základní školy, Brno, Bosonožská 9* ze dne 1. ledna 2003 s přílohami
34. *Směrnice pro vnitřní kontrolu s účinností od 1. ledna 2004*
35. *Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. 9. 2003*, vytištěn dne 11. února 2004
36. *Příloha k výkazu o základní škole o speciálních-specializovaných třídách Škol (MŠMT) V 3a-01 podle stavu k 30. 9. 2003*, vytištěna dne 11. února 2004
37. *Výkaz o společném stravování dětí a mládeže podle stavu k 15. 10. 2003 Škol (MŠMT) V 17-01* ze dne 15. října 2003

ZÁVĚR

Vedení školy vhodně využívá kvalifikaci pedagogických pracovníků, kteří splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Ředitel školy zároveň vytváří příznivé podmínky pro zvyšování a doplňování vzdělání pedagogických pracovníků. Podporuje studium učitelů na vysokých školách a další formy jejich vzdělávání a tím dále zlepšuje personální podmínky pro výuku. V činnosti metodických orgánů chybí zaměření na uplatňování aktivizujících metod a forem ve výuce.

Prostorové a materiální podmínky pro vzdělávání a výchovu v základní škole umožňují realizaci vzdělávacího programu. Učební pomůcky ve sbírkách kabinetů většiny předmětů jsou však zastaralé a vyžadují doplnění a obnovu. Výuka v celé škole probíhá v esteticky upravených kmenových třídách a samostatných odborných pracovnách. Didaktická technika byla ve vyučování využívána jen v menším počtu hodin než bylo žádoucí.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v základní škole směřovaly k naplňování zvoleného vzdělávacího programu. Na prvním i druhém stupni bylo realizováno především tradiční pojetí vzdělávání, někdy s nízkým zapojením žáků do procesu učení a malým důrazem na rozvoj jejich klíčových kompetencí.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Vojmír Křupka	Vojmír Křupka, v. r.
Členové týmu	Mgr. Zdeňka Nešetřilová	Zdeňka Nešetřilová, v. r.
	Mgr. Jan Dusík	Jan Dusík, v. r.
	Mgr. Libuše Parmová	Libuše Parmová, v. r.
	Mgr. Zdeňka Vladíková	Zdeňka Vladíková, v. r.
	Ludmila Čepičková	
	Marta Haltmarová	
	Miroslava Šustáčková	
	Jaroslav Šimůnek	

V Brně dne 10. března 2004

Datum a podpis ředitele(ky) školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. březen 2004

Razítko

Ředitel(ka) školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Karel Zálešák, zástupce ředitele školy

Karel Zálešák, v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Mgr. Vojmír Křupka, školní inspektor, Křížová 22, 603 00 Brno. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnoticí stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-05-07	12-1040/04/79-952
Zřizovatel	2004-05-07	12-1040/04/79-952
Rada školy	---	---

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.